

Flora en Fauna van de week
2022-2023

Natuurgidsenopleiding IVN
Amersfoort-Nijkerk

Week 48 Uilen

Foto boven: Europese Oehoe.

De foto's zijn van Ruud van Veenschoten lid van de werkgroep natuurexcursies en webmaster IVN Amersfoort. M.u.v. de kerkuil; deze is van Klaas Slijkerman lid werkgroep natuurfotografie IVN Amersfoort.

In de hele wereld, behalve op de Zuidpool, leven uilen. Uilen zijn vogels. Toch ziet een uil er anders uit dan de meeste vogels. Wat vooral anders is aan een uil, is dat zijn grote ogen voorop zijn kop zitten en dat hij rondom zijn ogen allemaal veertjes heeft zitten. De klauwen aan de poten kunnen uilen ver spreiden.

Uilen zijn nachtroofvogels. Uilen hebben sterke klauwen waar ze hun prooi mee grijpen en vaak ook al mee doden. Uilen hebben vier tenen, twee naar voren en twee naar achter. Eén teen van achter kan eventueel naar voren gedragen worden. De poten zijn licht bevederd.

Op de vleugelveren van een uil zit een soort fluweelachtig dons, aan de rand zit een fijne franje; hierdoor kan een uil geruisloos vliegen.

De enorme oren zijn gaatjes die verborgen onder de kopveren zitten en je kunt ze dus niet zien. Uilen kunnen de kleinste ritseltjes en piepgeluidjes horen. Ook kunnen ze heel goed horen waar het geluid vandaan komt en hoe ver het is. Dit komt omdat de oren niet op dezelfde hoogten zitten. Zo kunnen ze van verschillende kanten geluidsgolven opvangen en bepalen waar de prooi zich bevindt. Vandaar dat een uil ook met zijn kop beweegt om in te schatten waar de prooi zich bevindt.

De ogen van een uil kunnen niet draaien, ze zitten vast in de oogkas. Als een uil wil rondkijken moet hij zijn hele kop draaien. Hij kan zijn kop 270 graden draaien, zowel naar rechts als naar links. Uilen kunnen niet goed dichtbij zien. Dan tasten de uilen met de veerborstels die om de snavel heen zitten bijv een prooi af. Uilen kunnen wel heel goed in de verte kijken. Afhankelijk van het soort kunnen de ogen van uilen drie kleuren hebben, namelijk zwartbruin, oranje of geel. Aan de kleur van de ogen kan je bijna altijd zien in welk deel van de dag hij jaagt. De uilen met zwarte ogen jagen 's nachts. De uilen met oranje ogen jagen ook in de schemer en de uilen met gele ogen jagen overdag. Onverteerbare delen van prooien worden als braakbal uitgebraakt.

Kerkuil

De kerkuil is te vinden in (half)open landschappen, vaak boerenland. Hij vestigt zich in gebouwen zoals schuren of kerktorens. Daar zoekt hij rustige, donkere schuilhoekjes als roestplaats voor overdag en als nestplaats. Kerkuilen leiden een

teruggetrokken leven en worden als het donker is actief om in het open veld te jagen op vooral veldmuizen. Ze zijn in het algemeen plaatstrouw.

Het meest kenmerkende van kerkuilen is het hartvormig gezicht, wit tot bruinachtig wit. Ze hebben donkere, bijna zwarte ogen.

De kerkuil broedt vanaf februari tot soms in het najaar. Als er veel voedselaanbod is kunnen ze meerdere keren veel eieren (tot wel 12) leggen. Een volwassen kerkuil heeft een lengte van 35 - 39 cm.

Ransuil

De ransuil is een middelgrote uil die opvalt door zijn fel oranje-gele ogen en opvallende oorpluimen. De oorpluimen zijn omhooggericht. De ransuil komt voor in diverse landschapstypen waar open veld aanwezig is met voldoende veldmuizen. De ransuil broedt vaak in oude nesten van eksters of kraaien. 's Winters verzamelen ransuilen zich in groepen, vlak bij gunstige voedselgebieden. De bovenzijde van het verenkleed is geelbruin en gemarmerd, als 'boomschors'. De onderzijde is licht roestgeel met donkere lengtestrepen. De ransuil heeft 1 legsel en broedt tussen eind maart en half april, legt 4 - 6 eieren. Lengte van een ransuil is 35 - 37 cm.

Bosuil

De bosuil is de meestvoorkomende uil in Europa. Hij bewoont allerlei landschappen, van loof- en naaldbos tot stadsparken en groene woonwijken. De bosuil broedt vanaf februari vooral in boomholtes en heeft een legsel van 2 - 4 eieren per jaar. Ze vangen vooral kleine zoogdieren en vogels, maar ook padden, kikkers, kevers en soms vis. de bosuil is 37 tot 43 cm lang. Het lijf is relatief plomp; kop is groot en rond. Ze hebben donkere, bijna zwarte ogen. Bosuilen zijn zeer territoriaal. De man maakt een hoog "hoe..hoe-hoe-hoe-hoeeee" geluid, de vrouw "ke-wik".

Steenuil

De steenuil is de bekendste van de kleinere uilensoorten. In ons land is hij een bekende verschijning in kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. De steenuil schuwt de menselijke omgeving niet en broedt vaak op boerenerven, vooral als deze voldoende natuurlijke variatie bieden. Vanaf paaltjes of andere verhogingen zoekt de steenuil naar voedsel en vliegt daar in golvende vlucht op af. Hij vangt muizen als hij kan, maar ook veel regenwormen, kevers en andere insecten en kikkers of jonge vogels. De steenuil is nauwelijks groter dan een merel maar oogt toch wat forser door z'n opgezette

veren. Het verenkleed is overwegend bruin tot grijsbruin met witte streepjes en druppelvormige vlekken. Opvallend zijn de felgele ogen en lichte 'wenkbrauwen'
Broedperiode is van half april tot half mei. Het legsel, meestal 1 per jaar, bestaat gemiddeld uit 3-5 eieren. Hij maakt veel lawaai, een schel fluitend "kieuw-kieuw", "koewiet of kwief".

En nog meer

[Het uilenmysterie ontrafeld](#)

[Steenuilen in Nederland](#)

[Kerkuilenwerkgroep](#)

[IVN Nijkerk werkgroep kerk- en steenuilen](#)

[IVN Eemland vogels/uilen](#)

Deze wekelijkse nieuwsbrief is voor de IVN NGO cursisten 2021-2023. Deze nieuwsbrief is eigendom van IVN Amersfoort en Nijkerk. De nieuwsbrief is samengesteld door het IVN cursusteam NGO. Zonder toestemming mag niets uit deze nieuwsbrief vermenigvuldigd of verspreid worden. Vragen of opmerkingen graag naar cursussen@ivnamersfoort.nl

PDF Nieuwsbrief ONS.IVN

Deze e-mail is verstuurd aan info@ivnamersfoort.nl. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).

- Voor een goede ontvangst voegt u cursussen@ivnamersfoort.nl toe aan uw adresboek.

